

**Eric Emmanuel
Schmitt**
Evangelij po Pilatu
Prevedla Maja Novak.
Ljubljana: Vale – Novak,
2003.

Tokratno branje nas popelje 2000 let nazaj v kraje Jezusovega delovanja. Kakšen je bil Jezus kot človek, kot otrok, kot mladostnik, kot sin, kot tesar, kot eden izmed nas? Kako je dojemal svoje poslanstvo? Ta in še mnoga druga vprašanja o Jezusu postavlja pred nas roman *Evangelij po Pilatu*. Pisatelj si v romanu dopusti nekaj umetniške svobode, a kljub temu zelo nazorno in razumljivo predstavi Jezusa kot Božjega sina in človeka.

Roman je hkrati dober in zanimiv prikaz Palestine v času rimske nadvlade. Tako se srečujemo s kraji Jezusovega javnega delovanja, kot so Jeruzalem, Nazaret, Galileja, srečamo se s Herodom, Pila-

tom in njegovo ženo, Janezom Krstnikom, z učenci, z rimsko upravo in njihovo vojsko ... Skratka, evangelij še enkrat zazari pred nami v novi luči – tokrat iz gledišča, ki ga je avtor postavil v Pilata.

Roman je razdeljen na dva dela. Prvi je izpoved Ješue (Jezusa) na Oljski gori, tik preden ga Jehuda (Juda) Iskarijot izda. Ko Ješua na vrtu Oljske gore premišluje o sebi in o svoji poti, se pred nami še enkrat zavrti film njegovega življenja. Avtor nam prikaže zgodbo, v kateri Ješua le počasi odkriva sebe kot Božjega sina. Večkrat ga mučijo dvomi o tem, kakšna naj bo njegova življenjska pot, ali naj se poroči itd. Njegovo mater Marijo vse bolj skrbi, kaj bo z njim. Ješua je od očeta prevzel obrt in je tesar v Nazaretu. Pohištvo, ki ga izdeluje, ni ravno najboljše kvalitete, ljudje pa toliko raje hodijo v njegovo delavnico, ker tam naletijo na uteho, razumevanje, ljubezen in tolažbo. Ješua tako nevede postane nekakšen duhovni svetovalec vasi. To gre v nos tamkaj postavljenemu rabinu, v čemer se že nakazuje kasnejši konflikt med Ješuo in tempeljsko duhovščino.

Zgodba Ješue je zgodba navadnega človeka. Svoje posebnosti se začne zavedati šele potem, ko ga njegov bratranec Johanaan Potapljavac krsti v reki Jordan ter ga hkrati označi

za Mesijo. Po tem dogodku gre Ješua v puščavo, da bi se poglobil vase in se spoznal. V sebi je našel več kot samo sebe. Takole avtor opiše njegovo spoznanje: »*V meni je celota, ki ni jaz, pa mi kljub temu ni tuja. V meni je celota, ki me presega in me opredeljuje, neznanica celota, iz katere izvira vse vedenje, nerazumljiva celota, ki omogoča vsako razumevanje, enost iz katere črpam, Oče, čigar Sin sem*«. Ko se vrne iz puščave, si izbere preprost, ubožen način življenja, kateremu sledijo učenci, ki Ješuo prepričujejo, da je on Mesija, Izvoljeni. V romanu je Jehuda Iskarijot prikazan kot tisti izmed učencev, ki je Ješui najbližji in mu najbolj pogosto dopoveduje, da je ravno on – Ješua – Mesija, Božji sin.

Ješua tako prične s svojim javnim delovanjem. Ljudem hoče predvsem povedati, da ima Bog vsakogar rad. Po svojih močeh skuša vsakomur pomagati, vrstijo se čudeži, ki pa jim Ješua ne pripisuje velike pomembnosti. Ravno obratno se vedejo ljudje, ti hodijo predvsem za znamenji, čudeži in ozdravitvami, Ješuv nauk pa jim ni tako pomemben. Ker se množice vse bolj zgrinjajo okoli Ješue in njegovih učencev, se ga farizeji in tempeljska duhovščina zbojijo. Ker jim je trn v peti, se ga hočejo znebiti. Po prihodu v Jeruzalem, ga v času pred pasho aretirajo.

V tem prvem delu pisatelj večkrat uporablja Jezusove besede – citate iz Svetega pisma. Razne njegove prilike, zapovedi in izreke postavlja v zanimiv kontekst. Na ta način pred nami oživi lik Ješue kot iznajdljivega, nadvse vernega in do konca poštenega človeka. Kadar se Ješua sporeče z duhovščino glede zapovedi, vztrajno zagovarja misel, da njega napaja isti Duh, ki je napajal tudi pisce Stare zaveze. Zato ne prihaja odpravljat postave, ampak jo le dopolnjuje.

Z začetkom sodnega procesa proti Ješui se začne drugi del romana, zaradi katerega ima le-ta naslov *Evangelij po Pilatu*. Drugi del je sestavljen iz pisem, ki jih Pilat piše svojemu bratu Titu v Rim. Pisma razodevajo Pilatovo razmišljanje in delovanje od dne, ko je Ješua prvič stopil predenj kot sodnika, pa vse do dneva, ko je Ješua odšel v nebo k Očetu. Ko Pilat Ješuo obsodi, se z njim šele dobro spozna. Več o njem ve njegova žena Klavdija Prokula. Pilat

pri obsodbi ravna predvsem kot pragmatičen politik rimskega kova in zato popusti volji ljudstva, ki je naščuvano proti Ješui. Ne zdi se mu prav, da je obsodil pravičnega človeka, vendar se po smrti Ješue oddahne in pričakuje, da bo v Jeruzalemu končno zavladalo znosno ozračje.

Stvari mu uidejo iz rok, ko tretji dan po smrti Ješue njegovo truplo izgine. Reševanje te zagate se loti predvsem kot razumen politik, zato hitro začne iskati možne krivce, ki bi lahko odnesli truplo. Pri iskanju razumnih rešitev je neverjetno spreten, kar mu prizna celo veliki duhovnik Kajfa. Pilat tako enkrat zaslišuje učence, drugič Nikodema, nadalje Jožefa iz Arimateje, celo Heroda. Vsaka Pilatova razlaga dogodka izginotja trupla se zdi zelo možna, a kaj ko se zmeraj sproti izkaže, da trupla ni nihče skril. Zagovornik razuma – Pilat se v tej zgodbi srečuje z zagovornikom vere – Ješuo.

Začudenje, strah in zbeganost se večajo iz dneva v dan. Ko se Ješua začne prikazovati

(med drugim se prikaže tudi Pilatovi ženi), je Pilat samo še bolj zbežan. Iskanje resnice ga na koncu pripelje do tega, da se tako kot mnogi drugi odpravi na pot proti gori Tabor v Galileji, kjer naj bi Ješua odšel v nebesa. Tukaj sreča svojo ženo, ki je pravzaprav že postala kristjanka. Tudi sam se z razumom dokoplje vse do vrat vere, zmanjka pa mu poguma, da bi se spustil v ta navidezni nič.

Roman je lahko pripomoček kristjanu, da se zna bolj živjeti v življenje Jezusa. Jezik besedila je namreč zanimiv, ljudje in kraji so prikazani nazorno, kljub vsemu pa je to roman. Nekristjanu pa je knjiga lahko pripomoček, da ga pripelje do tam, do koder je zgodba Ješue pripeljala Pilata – do vrat vere. Roman pa gotovo vsakega bralca vzpodbuja k temu, da v roke ponovno vzame evangelije po Mateju, Marku, Luku in Janezu. Od tod je avtor namreč črpal vire za svoj *Evangelij po Pilatu*.

Matej Matija Kavčič